

478533

RMK. 1295.7

B M V.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FALSITAS

Toti Mundo detecta.

4527 *SEU:*

Refutatio Trium
illorum Argumentorum,
(unà cum eorundem *Comple-
mento*) quibus GEORGIUS BAR-
SONY, Episcopus Titularis Vá-
radiensis, ostendere conatur,
Sacram Cæsaream Regiamque
Majestatem non obligari tole-
rare in Hungaria Religio-
nem Evangelicorum.

Antuerpia, apud Constantinum Ve-
racium, sub Signo Bonæ Spei.

Anno MDCCLXXVII

*Caroli V. Imperat. Apophtegma,
Referente Christiano Matth.
in Theatr. Histor. Monarch. 1.
fol. 65.*

Fidem rerum promissarū,
etiam si toto mundo exu-
let, apud Imperatorem ta-
men consistere oportere.

Lectori Pio Salutem, &
perseverantiam!

Benevole Lector! Prodiit nuper in lucem libellus, sub Titulo, Veritas toti Mundo declarata, Authore GEORGIO BARSONY, Episcopo (ut appellari vult) Váradiensi: in quo ille Toti Mundo vult persuadere, Sac. Cas. Regiamq; Majestatem non obligari tolerare in Hungaria Religionem Evangelicorum. Simul ac Libellus in manus incidit, veru jugulante illum transfiximus, falsitatemq; Trium illorum Argumentorum, quibus Purpuratus

*Præsul nimiùm se iactat, Toti
Mundo deteximus.*

*Libellus planè sanguinarius,
qui nihil nisi extremum omnibus
Protestantibus in Hungaria mi-
natur exterminium. Peremptori-
am in Capita, fortunasq; omnium
Evangelicorum ferox ille Episco-
pus dixit sententiam. Sed auxili-
um nostrum esto à Domino,
qui fecit Cælos & Ter-
ram. Amen!*

Refu-

Refutatio Primi Argumenti, ex Legibus (ut putat) Hungariae desumpti.

Tanta est vis veritatis, ut vel ex ipso hoste non raro sui confessionem extorqueat. Exemplum Nobis est fatalis ille *Trium Argumentorum* Faber. Fatetur enim (nec conscientiam reluctante diffiteri potuit) vigore *Pacificationis Viennensis* *Anni 1606.* Evangelicis in Hungaria liberum suae religionis exercitium fuisse concessum. Et certe ita est; sicut liquet ex tenore *Pacificationis ad Artic. I.*

II. Verba *Pacificationis* sic sonant: *Quantum itaque ad religionis negotium attinet, non obstantibus prioribus pro tempore constitutionibus publi-*

bis, sed neq³ Articulo postremo Anni
 1604. (cumis extra-Dietam & sine
 Regnicolarum consensu adjectus fuerit;
 & propterea etiam tollitur.) Delibera-
 tum est, ut juxta Sac. Cas. Regiæq³ Ma-
 jestatis priorem resolutionem, ad quam
 se Regnicola in sua replicatione referunt:
 Nimirum, quod omnes & singulos Sta-
 tus & Ordines, intra ambitum Regni
 Hungaria solum existentes, tam Magna-
 ves, Nobiles, quam liberas Civitates, &
 oppida privilegiata, immediatè ad Coro-
 nam spectantia: Item in confinijis Re-
 gni Hungaria, Milites Hungaros in
 sua Religione & Confessione, nusquam
 & nunquam turbabit, nec per alios tur-
 bari aut impediri sinet. Verùm omnibus
 predictis Statibus & Ordinibus liber Re-
 ligionis ipsorū usus & exercitiū permit-
 titur: absq³ tamē præjudicio Catholica Ro-
 mana Religionis, & ut Clerus, Tēpla &
 Ecclesie Catholicorum Romanorum in-
 tacta & libera permaneant, atq³ ea quæ
 hoc

*hoc disturbiorum tempore, utrinq; occupa-
ta fuere, rursùm eisdem restituantur.*

III. Hoc de Pacificatione, quod
ad Religionis negotium. Quæro
ex nostro *Argumentatore*; Pacifica-
tio illa vel bona fide Christiana fuit
inita & transacta, vel dolosè & ve-
teratoriè. Si priore modo, tum ne-
cesse erat eam inviolatè observari:
ne fidei Christianæ, quam oportet
esse sacrosanctam, ulla perfidiæ la-
bes aspergeretur. Si posterius ad-
mittas, tum Authores illius Pacifi-
cationis fuerunt deceptores; si ita,
quis jam vobis vel millies juranti-
bus credat: præsertim ad proram
& puppim Consiliorum sedentibus
illis perfidiæ Magistris, in quorum
ore nihil frequentius, quàm feralis
ille Concilii Constantiensis Canon:
*Fidem Hereticis datam non esse ser-
vandam.*

IV. Sed inquit Vulcanius ille

Trium Argumentorum Faber: Pacificatio quidem Viennensis concessit quidem Lutheranis & Calvinistis liberum suæ religionis exercitium, sed sub tribus conditionibus. Quænam illæ Conditiones? Prima (ait) Conditio est; absq; tamen præjudicio Catholica Romane Religionis. Argumentator noster hanc Conditionem dicit esse impossibilem; igitur de lege haberi pro non adjecta. Itane verò impossibile? Ergò Pacificatio ista fuit irrationalis: quis enim homo rationalis obligat se ad impossibilia? Cave mi homo! ne injuriam Sac. Cæs. Regiæque Majestati facias irrationali illo tuo commento.

V. Pergit ille: Sed quia certum est illarum religionum exercitium esse cum præjudicio Catholica Romane religionis; ergò illarum exercitium non conceditur. Cur ergò tum temporis fuit concessum? & quidem sub gravissimo verbo

bo

bo Regio: *Sacra Cesarea Regiaq; Ma-*
iestas Hungaros in sua religione nusquam
& nunquam turbabit, nec per alios tur-
bari aut impediri sinet. Aut igitur tu
 pessimè Articulum Pacificationis
 explicas, aut sequitur omnes illos
 piissimos Reges, qui ab Anno 1606.
 Hungaris liberum suæ Religionis
 exercitium vigore præfatæ Pacifica-
 tionis concesserunt, Religionis Ca-
 tholicæ nimis frigidus fuisse Defen-
 sores & Cultores; concedentes id
 Hungaris, quod Religioni Romanæ
 præjudicaret. Verùm explicet No-
 bis *Argumentator*, in quo velin qui-
 bus præjudicet Romanæ Religioni
 liberum Religionis Evangelicæ exer-
 citium; & uberius de hoc puncto
 habebit responsum.

VI. Alteram Conditionem præ-
 fatæ Pacificationis esse ait: *Ut Clerus,*
Templa & Ecclesie Catholicorum Ro-
manorum intacta & libera permaneant.

Quid verò de hac Conditone? Di-
 cit *Argumentator*, hanc Conditonē
 à Lutheranis & Calvinistis sæpius
 esse violatam. Sed quando & à qui-
 bus? A Principibus inquit Transyl-
 vaniæ, Gabriele Bethlen, & Georgio
 Rakocio: cum quibus Lutherani &
 Calvinistæ *Templa invaserunt & Ec-
 clesias (exspoliando, evertendo, altaria
 detruncando & concidendo) verùm eti-
 am Clerum & personas Deo sacratas,
 Sacerdotes videlicet persequendo, vul-
 merando, &c.* Non est quòd disturbi-
 orum illorum memoriam refrice-
 mus; quibus qui dederint occasio-
 nem, novit Deus & testantur acta
 publica. Certè non alii, quàm san-
 guinaria illa ingenia, quæ cæco Ro-
 manæ Religionis zelo abrepta, ut
 nunc ita & tunc, totale excidium
 Religioni Evangelicæ minabantur
 & machinabantur. Quare si præfa-
 ri Principes ad vindicandam religi-
 onis

onis libertatem surrexerint, sit in perpetua benedictione illorum memoria!

VII. Fiat! illis disturbiorū tēporibus, per petulantiam militarem excessus aliquos fuisse patratos; illi tamen fuerūt veluti gutta ad mare prae vestris furoribus, quos in *Protestantes* pro occasione data exercere soletis. Testatur hoc ipsum tristissima rerum hodiernarum facies; tot Tempia contra Diploma Regium occupata; tot Pastores Ecclesiis suis exturbati; tot Scholæ nunquam à vobis vel fundatæ vel dotatæ, dissipatæ; tot bona Ecclesiastica, in quæ nihil unquam juris habuistis, direpta; tot innocentissimorum Civium in persona & bonis eorum persecutiones, quorum sortem vel ipse juratus Christiani nominis hostis Turca miratur & dolet; tot cadavera ex ipsis sepulchris eruta & ludi-

brío exposita. Sol ipse Mundi oculus ad tantam immanitatem coherescit. Quinam verò hujus funestæ Tragediæ Authores? Tu inter alios *Episcopo Purpurate*, qui quotidie in Templis Evangelicorum occupãdis occuparis, & similes tibi Furia.

VIII. At inquis: Reoccupamus Tempia à Majoribus nostris, id est, Romano-Catholicis fundata, & à vobis iniquè possessa. Illane tantum? Tempia Pataciense, Ardo- viense, Petrachoviense, Toronyai- ense minus, & multa alia, nunquam à Papistis fuerunt fundata & ædificata; cur igitur illa occupastis? cur legitimis eorum possessoribus illa eripuistis? vel saltem talibus si micam aliquam conscientię haberetis, parcere deberetis. Sed quia semel aleam jecistis, ut res *Protestantium* in afflictâ hac Patria perditum eatis, igitur absq; ullo Dei timore luditis.

IX. Demus, multa Templà à Majoribus nostris, dùm adhauc illi Papistæ essent, fuisse fundata & extructa, an propterea habetis jus illa nostris adimendi, & vobis vendicandi? Certè non. Quomodo enim illa ad nos devenerunt? Majorem partem hac ratione, quòd Majores nostri qui illa fundarant, desertà superstitione Papisticâ, religionem puriorem fuerunt amplexi; & successivè ipsorum quoq; posteris; an igitur per illam mutationem, jus illud, quod prius ad suas Ecclesias ratione foundationis & extructionis habuerunt, quoad se & posteros suos jam *Protestantes & Evangelicos*, amiserunt? Minimè gentium! Docasum: Titius nunc Papista existens, comparet sibi agrum vel domum, & postea fiat Reformatus; an alteratione illa Religionis factâ, amittet jus suum quoad se & poste-

ros suos ad suum agrum, à se dùm
 Papista esset, comparatum? Nemo
 nisi insanus hoc dixerit. De simili
 idem esto iudicium. Igitur jure
 Tempia, Scholas, Parochias nostras,
 bonaque ad ea pertinentia possedi-
 mus; vos verò summa cum Dei ho-
 minumque injuria, ea nobis eripi-
 tis. Quid hoc est? nisi purum pu-
 rum latrocinium.

X. Tertiam porrò, (ut jam ad e-
 am deveniamus) Pacificationis præ-
 fata Conditionem ait esse *Argumen-
 tator: Ut occupata disturbiorum illorum
 tempore, rursùm restituantur. At ho-
 mo iste qui in frontispicio sui libelli
 promittit se Veritatem toti Mundo de-
 claraturum, manifestus fallarius hac
 in parte deprehenditur, verba &
 sensum Articuli pervertens. Verba
 Pacificationis ad Artic. I. ita se ha-
 bent: Atq; ea, quæ hoc disturbiorum
 tempore, utrinq; occupata fuere, rursùm
 eis-*

eisdem restituantur. Articulus ait: hoc disturbiorum tempore, nempe Bocskaiianorum; Leguleus scribit, *disturbiorum illorum tempore*; particulam *illorum* referens ad disturbia Bethlemitica & Rakocziana, de quibus Articulus ille non sonat, quæ nondum fuerant exorta: sed sonat de disturbio Bocskaiiano, sicut manifestè liquet ex Artic. ad 15. Articulus præscribit, *ut ea quæ utrinq̄*, id est, tam à partibus Cæsareanis, quam Bocskaiianis fuerunt occupata, *rursus eisdem restituantur*: At *Argumentator* noster omisit particulam *Utrinq̄*. Scilicet sibi & suis nimium liberalis, vult Papistis omnia restitui, Protestantibus nihil; imò illis omnia eripere, sicuti defacto nodiè fit.

XI. Num verò vigore Pacificationis illius, ea quæ isto disturbiorum tempore utrinque occupata fuere,

rursus eisdem fuerunt restituta?
 Certè ita. Lege quælo Art. ad 15. &
 frontem capera. Disce porrò diver-
 sas res & materias non confundere.
 Non ergò à Protestantibus Tertia
 illa Condicio fuit violata: Verùm
 etiam quicquid illis disturbiorum
 temporibus, sive Bocskaiianis, sive
 Bethleniticis & Rakoczianis utrin-
 que commissa sunt, illa omnia vi-
 gore Pacificationum, & superinde
 emanatorum Diplomatum Regio-
 rum, jam pridem in Amnestiam a-
 bierunt & consopita sunt. De Boc-
 skaiianis legatur Articulus ad 15. non
 ita procul à fine: *Nos ex plenipoten-
 tia nobis. &c.*

XII. Similiter disturbiiis Rako-
 czianis, quicquid offensionis vel in-
 iuriarum utrinque fuit, vigore pa-
 cis Anni 1647. Diplomate Regio
 confirmata, sublatum esse, ne-
 mo nescit, signanter verò de li-
 bero

bero Religionis exercitio ita con-
 cludit Sacra Cæsarea Regiaque Ma-
 jestas: *Quantum ad religionis nego-*
tium attinet, Artic. I. Anni 1608. ante
Coronationem edito, & Diplomatum
regiorum conditione & alijsq; subsequen-
tibus super inde Regni Statutis, in vigore
relictis, diversisq; hætenus impedimen-
tis & interpretationibus non obstantibus
declaratum & conclusum est, quod om-
nes Status & Ordines Regni, ipsaq; Li-
beræ Civitates, nec non oppida privile-
giata, & Milites Hungarici in Confi-
nijs Regni, liberum habeant ubiq; religi-
onis suæ exercitium, cum libero Templo-
rum, Campanarum, & Sepulchra usu,
nec quisquam in libero suæ religionis ex-
ercitio, à quoquam quovis modo, aut
quovis sub prætextu turbetur & impe-
diatur. De non impediendis seu turban-
dis Rusticis, in sua Confessione, declara-
tum etiam & conclusum est, ut illi quoq;
propter bonum Pacis & tranquillitatem

Regni, sive sint Confiniarum, sive Oppidanum, sive Villanum, in quorumcunque Dominorum Terrestrium & Fiscis Bonis iuxta vigorem præscripti Articuli & conditionis, in libero sua Religionis exercitio, ac usu, modoque ut supra simili, à Sua Majestate Regia, vel ejusdem Ministris, aut Dominis suis Terrestribus, quovis modo aut quovis sub prætextu, non turbentur, aut impediantur; hætenus autem impediti, coacti & turbati, liberum Religionis ipsorum usum reassumere, exercere & continuare permittantur, neque ad Ceremonias Religioni ipsorum contrarias peragendas compellantur: Concordatum etiam est inter Nos, ut in posterum ab eorundem Oppidanorum & Villanorum Parochiis, Ecclesie Pastores, sive Concionatores, per quoscunque amoveri, & exturbari neutiquam possint; qui autem hætenus amoti fuissent, liceat ipsis reducere, vel alios loco ipsorum substituere.

XIII. Sed excipit *Argumentator Purpuratus*: Articulum 5. præfatæ Pacificationis, non esse consensu & unanimi voto Quatuor Statuum Regni conditum & factum: quia Primus Regni Status, nempe Clerus, contradixit ex integro; Item Secundi, Tertii, & Quarti Status pars posterior, id est, Universi Magnates, Nobilesque Catholici, &c. Novimus sanè turbulentos quosdam homines, quibus nec curæ, nec cordi unquam Pax publica fuit, Pacificationi isti Regiæ obstrepuisse: At Rex piensissimus (ut habent Verba Articuli) Diplomate super eadem pace emanato, ut Status quoque & Ordines Regni assensum suum præberent, ab iisdem benignè postulavit; iidem quoque fideles Universi Status & Ordines Regni, benignæ Sux Majestatis requisitioni humillimè annuentes, idem Diploma Ma-

jesta-

jestatis suæ Sacratissimæ acceptarunt, approbarunt & confirmarunt, Contradictionibus Cleri (NB) & aliorum quorumcunq; Secularium Catholicorum non obstantibus, imò iisdem in perpetuum nullum vigorem habentibus. Audin' ? *Quòd fideles Universi Status & Ordines Regni Diploma Regium approbârunt ; infideles ergò, & tùm & nunc suæ Majestati sunt & fuerunt, qui Diploma illud Regium abolutum esse cupiunt & contendunt.*

XIV. !Dicis fortè: in persona & morte Ferdinandi III. sub quo Pacificatio fuit inita, Diploma illud Regium expirâsse, & vigorem suum amisisse. Minimè gentium ! Imò verò omnes suos successores legitimos Hungariæ Reges, ad illius observati-
onem Cæsar piensissimus sanctissimè obligavit, sicuti de verbo ad verbum ad calcem Diplômatis habetur: *Nos*

itaq;

itaq; præscriptas universas & singulas concessiones & Articulos, ac omnia & singula in eis contenta, prout ijdem tractati & conclusi sunt, atq; hisce literis nostris de verbo ad verbum inserti, acceptamus, approbamus & ratificamus, assécurantes præfatos Principem Transylvania, eiq; adherentes, ac etiam Universos & singulos Status & Ordines Inclyti Regni nostri Hungaria, in verbo nostro Regio, & bona fide Christiana, quòd eos omnes & singulos Articulos, in omnibus eorum punctis & clausulis, tam nos ipsi sanctè & inviolabiliter observabimus, quàm etiam per alios omnes subditos nostros, quorum interest, vel intererit, cujuscunq; Status & Conditionis sint, observari faciemus. Ad quòd observandum (NB) etiam Successores nostros legitimos scilicet Hungaria Reges obligatos esse volumus.

XV. Dicis porrò : Pacificatio nem illam non iam fuisse spontane-

am, quàm armis Rakocziânis tum
 prævalentibus violenter extortam:
 quare cùm nullum violentum sit
 perpetuum, & quia jam nihil ab e-
 jusmodi Armis sit metuendum, non
 obligari Suam Majestatem ad Arti-
 culum toties dictæ Pacificationis.
 Itané verò *Argumentator Purpurate*
 fides apud vos merè occasionalis est;
 & instar Vertumni, prout hinc vel
 illinc aura fiat, variabilis? illud au-
 tem quod oggeris, falsissimum est,
 & in Majestatem Regiam, quasi me-
 tu perculsa quicquam fecisset, lon-
 gè injuriosum. Imò verò Pacifica-
 tionem illam iniit Regia Majestas,
 pro pio paternoque suo affectu, ad
 humillimam fidelium suorum sub-
 ditorum supplicationem; sicuti li-
 quet ex inscriptione Pacificationis:
Nos Ferdinandus Tertius, Dei Gratiâ
&c.

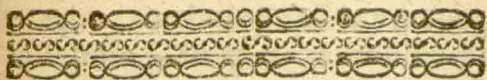
XVI, Fortè illud objicis; vel
 saltem

saltem nuperâ *Francisci Rakoczi*, ei-
 que adhærentium rebellionem Di-
 ploma Regium de *Pace Religionis*,
 vigorem suum amisisse. Scimus ta-
 le quid prætexi. Sed an propter
 paucorum quorundam culpam
 (certissimum enim est, omnes &
 singulos Hungaros, non potiore
 eorum partem, in rebellionem il-
 lam nedum consensisse, sed neque
 conscios illius fuisse) Diploma Re-
 gium, in publicum totius Regni bo-
 num confectum, verboque Regio
 confirmatum, aboleri & annullari
 debeat? Æquumne est tot millia
 innocentissimorum Civium, in
 persona, bonis & religione ob alio-
 rum facinora turbare?

Scilicet: *Delirant Reges (ambi-
 tiosi) miseri plectuntur Achivi.*

Et quod majus: *Dat veniam cor-
 vis, vexat censura columbas.*

Atque ita Primum *Argumenta-*
toris Purpurati Argumentum,
 jacet (nî fallor) pro-
 stratum.

Refutatio Secundi Argumenti ex
Legibus [ut fingit] Ratio-
nis deducti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IN Refutatione hujus Argu-
 menti, quod est merum cavil-
 lum ex primo Argumento dedu-
 ctum, non est quòd multum labo-
 remus: nam illo jam prostrato,
 hoc sua sponte ruit. Videamus ta-
 men Episcopalis Dialecticæ Syllō-
 gismum, qui sic sonat: *Sacra Cæs.*
Regiæq; Majestas, non obligatur ad Arti-
culos Regni Hungaria servandos, qui
non sunt conditi consensu & unanimi

voto

habere facultatem Leges & Statuta Regni condendi. Sed quod assumis, nempe *Populi* nomine non intelligi Evangelicos, quos Lutheranos & Calvinistas vocas; & proinde illos non habere potestatem, leges & Articulos condendi, est longè falsissimum. *Populi* nomine qui veniant, declarat *Tit. 4. Part. 2.* Scilicet Prælati, Barones, Magnates, & quilibet Nobiles. An ergò soli Papistæ hætenùs in Hungaria fuere Barones, Magnates, & Nobiles? Evangelici verò ex numero & ordine horum Statuum nulli? Impudentissimum assertum!

IV. Novimus eam esse *Cleri* intentionem, ut oppressis aliis Ordinibus (quod jam fermè factum est) ipse solus possit esse omnia in omnibus. Et certè si hætenùs penes illum solum stetisset, nullus Evangelicorum, nedum in numero Ordinum,

num, sed nec in ordine viventium
fuisset. Verum foelicis recordatio-
nis *Ferdinandus Tertius*, ejusq; Præ-
decessores, non obstantibus Cleri
contradictionibus, sæpè quod è re,
reipublicæ fuisse visum est, Artic-
ulares superinde fecere Conclusio-
nes. Frustrà igitur obstrepit *Episco-
pus Purpuratus*, Clerum contradixisse
Articulo 5. Pacificationis Regiæ, &
proinde illum esse invalidum: nam
Regia Majestas contradictionem il-
lam in perpetuum nullum vigorem
habere pronuntiavit, *ibid. Artic. 5.*

V. Vestrum-nè est Pientissimi
Regis decretum Verbo Regio con-
firmatum, & Diplomate publico
roboratum, infringere, imò abso-
lutè tolli, cassari & annihilari velle?
Domine Episcopo! Deum time,
Regem honora, non tantum in vi-
ta, sed & post sua fata. Nonné fe-
rali ista tua sententia: *Jure metuo*

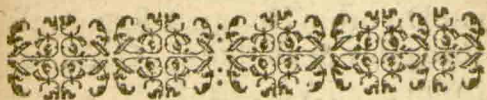
*Articulus ille ; cæteriq; ibidem (in
Diplomate Regio) in favorem Luthe-
ranorum & Calvinistarum citati, non
modò observari non debent, sed absolutè
velli, cassari & annihilari, Sanctissimos
Pientissimi Regis & Imperatoris
Ferdinandi manes sollicitas?*

VI. Quos ergò in posterum vis
reassumi, confirmari, & debitæ exe-
cutioni mancipari Articulos? Ar-
ticulos, inquis, Ludovici II. Regis.
Anni 1523. Artic. 48. *Ut omnes Lu-
theranos, pœnâ capitis & ablatione bo-
norum Majestas Regia punire dignetur.*
Et Artic. 4. Anni 1526. Ubi tamen
contra Evangelicos ne quò quidem
habeatur; tam oculatus es Legista!
Item Artic. 22. Rudolphi Anni
1604. Ubi cavetur: *Ut religionis ne-
gotium in publicis tractatibus & Diets,
nemo temerè moveat.* Quod & nos
concedimus: Nulla enim actio te-
merè suscipienda est.

VII. At quod feralem illum Articulum, de Lutheranis capiendis, comburendis, bonisque eorum publicandis attinet, jam olim ille pietate Divorum Hungariæ Regum est abrogatus & abolitus. Quòd verò Episcopus Váradiensis Articulum illum reassumi, confirmari, & debitæ executioni mandari velit, qualem spiritum in pectore suo foveat, toti mundo aperte declarat. Non certè mansuetum illum Christi spiritum, Christiano Episcopo dignum, qui cædes, incendia, & bonorum alienorum direptiones abominatur; Sed fortè spiritum illius, qui ab initio fuit homicida. Peremptoriam in capita Evangelicorum ferox ille Episcopus dixit sententiam; jam novimus quid facto sit opus. *Fenum habet in cornu, niger est, hunc tu, Evangelice caveo.*

Atque ita etiam de Secundo
Argumento satis
esto.

*Refutatio Tertii Argumenti, ex
Confessione (ut ait) Adver-
sariorum desumpti.*

Tertium Episcopi Argu-
mentum in forma tale est: Si
tolerandi essent Calvinista & Luthera-
ni in Hungaria, in tantum essent tole-
randi, in quantum Calvinista profite-
rentur Helveticam, Lutherani verò
Augustanam Confessionem: nam Ar-
ticuli illi, quos in favorem illorum condi-
tos præcedit utraque pars, loquuntur so-
lum de Hominibus Helvetica & Augu-
stane Confessionis: At Calvinista in
Hungaria non profitentur Confessionem

Helveticam, sicuti nec Lutherani Augustanam. Ergò nec Calvinistæ, nec Lutherani sunt tolerandi in Hungaria.

II. Quod attinet Assumptionem Syllogismi Episcopalis, respectivè ad Lutheranos, ego illam ipsis relinquo; habent ætatem, credo respondebunt pro se. Hoc unum tantùm dixerò: Si Lutherani in Germania tolerantur vigore *Pacificationis Passaviensis* factæ Anno 1556. interventu Ferdinandi Regis Hungariæ & Bohemiæ, quâ *Religionis libertas* secundùm Confessionem Augustanam concessa, & stabilita fuit; quidni & Lutherani in Hungaria respectivè ad Confessionem Augustanam sint tolerandi: non enim puto Lutheranos Hungaros quoad Confessionem Augustanam discordare à Lutheranis Germanis. **Cavete verò vobis Lutherani Ger-**

mani ! nam facilè reperiri potest Jesuiticus aliquis scurra, qui dicat vos à prima illa Confessione Augustana Carolo Quinto exhibita, discessisse ; atque ita non obligari Imperatorem ad Pacificationem Passaviensem, in qua fundatur liberum Augustanæ Confessionis in Germania exercitium. Sicut ante paucos annos *Innocentius X.* Papa, Bullâ superinde editâ, pacem illam, (quam Imperii Palladium jure dixeris) abrogatam esse voluit. Discite exemplo nostro esse cauti : qui Pacificationi de libertate Religionis Regio Diplomate confirmatæ, multùm confisi, jam sumus confusi.

III. At quòd Reformati in Hungaria Helveticam Confessionem non profiteantur, est falsissimum *Argumentatoris Assumptum*. Et qui hoc probet, age videamus. Probatio

rio generalis est: Ajunt Helvetici
 Artic. II. *Comprehensa Symbolis &
 Sententijs quatuor primariarum & pre-
 stantissimarum Synodorum, celebrata-
 rum Niceæ, Constantinopoli, Ephesi, &
 Chalcedone, credimus corde sincero. Sed
 moderni Calvinistæ in Hungaria, non
 quòd sincero corde crederent comprehen-
 sa Primis hisce quatuor Synodis: quin
 planè credunt contrarium.*

IV. Pervertis mi *Argumentator*
 mentem Confessionis, dum illam
 secundùm Fallaciam à dicto secun-
 dum quid ad dictum simpliciter in-
 telligis. Nam Articulus sonat de
 Mysterio Incarnationis Christi; do-
 centque Helvetici (quorum verba
 truncasti) *Quæcunq; de Incarnationis
 Domini nostri Jesu Christi mysterio, de-
 finita sunt ex Scripturis, & comprehen-
 sa Symbolis ac sententijs quatuor prima-
 rum & præstantissimarum Synodorum,
 &c. credimus corde sincero. Et hoc ve-*

rum est. Tu verò falsò à particulari ad universale argumentaris.

V. Ego verò nego, Calvinistas Hungaros, quoad ulla essentialia & fundamentalia contrarium credere iis, quæ in veris & genuinis quatuor illarum primariarum & præstantissimarum Synodorum canonibus comprehenduntur. Tu qui probes, examinemus.

VI. 1. Ais: Inter Canones Concilii Nicani hoc legitur: *Patres Concilii Nicani statuere, neque Clericum quenquam debere esse, qui secunda conjugia sortitus est. Hoc ipsum statutum, credunt esse doctrinam Daemoniorum moderni Calvinistæ. Ergò non consentiunt cum Helvetica Confessione syncero corde statutum Nicani Concilii acceptante, &c.* Resp. I. Limitavi supra, nos quoad omnia fidei dogmata, sincero corde credere comprehendenti symbolis ac sententiis:

quatuor primarum & præstantissi-
 marum synodorum: At ad Nupti-
 as secundas transire, est nō dogma
 fidei: Nec est, ut limitationem me-
 am aliquis Sophista rideat: Nam
 & Leo Papa in *Epist.* 59. hac limitati-
 one dixit se approbare Concilium
 Chalcedonense, scilicet, quantum
 ad explicationem fidei, teste Bellar-
 mino. *Lib. 2. de Pontif. Cap. 22.* 2.
Resp. Coelibatum Ministrorum sim-
 pliciter non dicimus esse doctrinam
 Dæmoniorum, sed prohibitionem
 Conjugii respectivè ad illos quibus
 juxta Pauli doctrinam satius esset
 nubere quàm uri. Fundamenta
 quidem Coelibatus Clericalis jam in
 Concilio Nicæno cœperant poni;
 nemo tamen invitus ad illum coge-
 batur; suaq; Authoritate intercessit
 S. Paphnutius Confessor, quamvis
 ipse Coelebs, ne id ipsum fieret. *Vi-
 de Socrat. Hist. Eccles. lib. 1. Cap. 8.*

VII. 2. *Idē Conciliū Nicenū Can. 39. ex Arabico per Pisanum verso hæc habet: Qui tenet sedē Romæ, Caput est & Princeps omnium Patriarcharum: Sed huic moderni Calvinista nō consentiūt, E. non sunt Helvetica Confessionis, cū Nicæna synodo sincerè consentientis.* R. Jam & illud supra notavi, nos inherere Statutis Primarū & præstantissimarū Synodorū, comprehensivis, veris & genuinis earum Canonibus: At Canon ille Arabicus Pisani ab Argumentatore citatus, est spurcius, ne piso quidem dignus. Nam teste Theodoreto lib. I. Cap. 8. *Conscripsere (Patres Nicæni) leges administrationis Ecclesiasticae viginstantium.* Quod & Gratianus confirmat, *Distinct. 16. Can. 20. Viginstantium Capitula Nicæna Synodi in Sancta Romana Ecclesia haberi.* Hinc & illa quæ de Sacrificio Missatico, de Oratione pro defunctis, *Argumentator*

noster, Num. 3. & 4. ex Canonibus Arabicis allegat, nullo commate sunt digna, sed unà cum Authore suo in Arabiam releganda.

VIII. Et quia Nicæno Concilio quoad fidei dogmata, & quæ in veris ac legitimis illius Canonibus habentur, firmiter adhæremus; sequitur nec Concilio Constantinopolitano Synodi Nicænae Statuta confirmanti, quicquam refragari Calvinistas in Hungaria; & proinde esse veros ac genuinos asseclas Helveticæ Confessionis, Nicenam & Constantinopolitanam Synodum approbantis.

IX. Dic porro, in quo vel in quibus Hungari Reformati repugnent Concilio Ephesio, ab Helvetica Confessione approbato? In eo (inquis) quòd cum Concilium Ephesium ratam habuit præeminentiam in spiritualibus omnem Coele-

stini Papæ, cujus vice in dicto Con-
 cilio Pientissimus quōdam Cyrillus
 Alexandria Episcopus præsidebat;
 Calvinistæ Hungari id minimè ra-
 rum habent: imò damnant & ex-
 sibilant S. Coelestini factas quoad
 Missam institutiones. Jam antea
 notavimus, nos Concilium Ephe-
 sium unà cum aliis præstantissimis
 Synodis, venerabundos suscipere,
 quoad omnia fidei dogmata: At
*Introitus, Graduale, Tractus, Offerto-
 rium, &c.* (quorum Authorem fa-
 cis Coelestinum) sunt né talia? Cre-
 dite non placent nobis pueriles nu-
 gæ: Pueris permittimus ejusmodi
 crepundia. Deus in spiritu & ve-
 ritate est colendus. Nec ex præsi-
 dentia Papæ, vel per se, vel per suos
 Legatos in hoc vel illo Concilio,
 poterit quis solidè colligere præ-
 eminentiam ejus in spiritualibus o-
 mnem. Præ eminentia enim alia
 est

est *Ordinis*, qualem in Concilio Præses habere solet: alia *Jurisdictionis*; talem in reliquos Collegas non habet, nec Cœlestinus habuit: unde etiam in *Præfat. Concil.* cœteri Episcopi eum *Comministrum* suum appellant.

X. Sed fortè Concilio Chalcedonensi, ab Helvetica Confessione approbato, dicam scripserunt Hungari Calvinistæ; ac propterea non sunt genuini Helvetici, & per consequens à Regia Majestate in Hungaria non sunt tolerandi. Non satis est dixisse, da probandi!

XI. Arguis I. *Quia Concilij Chalcedonensis Patres Act. 3. in Relat. Concil. Leonem Pontificem Caput suum appellant, quibus ille sicut membris præerat.* Sed Hungari Calvinistæ Pontificem pro Capite non agnoscunt. E. &c. *Resp.* Miror quòd personæ & honoris, quem gerit, *Argumentator* noster

immemor, tam audacter nugeatur.
 Nam in *Kelat. Concil. Edit. Coloniensis,*
 Anni 1551. verba illa ab ipso citata,
Nos convenimus, quibus Tu sicut mem-
bris Caput præeras, prorsus non repe-
 riuntur. Jesuiticum hoc est figmen-
 tum & additamentum, ex quorum
 etiam scripsiis libellum suum exscri-
 psit & confecit. Ita & sequentia:
Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum
honor a judicium, & sicut Capiti in bonis
adjecimus consonantiam, sic & Summi-
æ astua filijs (quod decet) adimpleat: sub-
 lesta fide citantur. In Relatione
 Concilii habetur: *Et sicut cupidi in*
bonis adjecimus consonantiam. Argu-
 mentator pro voce *Cupidi*, scripsit
Capiti. Hem fidem planè Punicam!
 Quid ingenuitatis ab ejusmodi ho-
 minibus possimus sperare, qui ad
 desperatam suam causam quoquo
 modo tuendam, sincera quæquæ
 pervertunt & corrumpunt.

XII. Cavillaris 2. Expressè habet idem Concilium Act. 2. circa medium, quòd *S. Petrus per Leonem Pontificem loquatur* : Ergò Hungari tanquam minimè Helvetici non sunt tolerandi. *Resp.* Scilicet ! baculus in angulo, ergò cras pluet. Sententiam S. Petri contra Hæresin Futy-chianam (de illa enim ibi est sermo) loquentis, sive per Leonem Papam, sive per alium quemcunq̄ue illa pronuncietur, nos ratam habemus. Indenè verò primatum Pontificis Romani conficies ? Imò in Concilio illo Chalcedonensi adversus fastum & usurpationes Romanas, repetitus & confirmatus fuit Canon Synodi Constantinopolitanae, de pari dignitate Ecclesiae Constantinopolitanae post Romanam, ringentibus licet & obmuranibus Sedis Romanae Legatis. Ecce quàm faventem vobis habetis Synodum Chalce-

Chalcedonensem! Hinc apud Pa-
pistas quanto in pretio sit Concili-
lium Chalcedonense, docet nos
Bellarminus, lib. 2. de Pontif. Capit.
17. *Decretum illud magni quidem Conci-
lij, (intelligit Chalcedonense) sed non
legitimè factum; proinde nullius esse
roboris vel authoritatis.*

XIII. Ais 3. Esse Sanctionem
Concilii Chalcedonensis. Act. 14.
Cap. 16. *Si qua virgo se dedicavit Deo,
similiter Monachus, non licet eis jungi
nuptiis: si verò inventi fuerint hoc faci-
entes, mancant excommunicati.* Ergo
Calvinistæ Hungari tanquam mini-
mè Helvetici, non sunt in Hungaria
tolerandi. *Resp.* Scilicet secundùm
Asininam Dialecticam! imò secun-
dùm stultissimam ignorantiam. A-
ctio enim 14. Concilii Chalcedo-
nensis planè nullos habet Canones.
Igitur non entis nullæ sunt affectio-
nes. Miror Episcopum illum, qui
caput

caput suum hodiè extollit, sicut lenta solent inter viburna cupressi, nec pudoris, nec honoris sui habere rationem, tàm liberalitèr mentièdo.

XIV. Ultra non addam. Judicet totus Mundus, imò Sanctissimus Angelorum Chorus, nùm famosa illa *Tria Argumenta* Episcopi Purpurati, sint tam valida, quæ Conscientiam Sacræ Cæs. Regiæq; Majestatis movere valeant, ad Pacem à Piissimis suis Prædecessoribus Religioni datam, abrogandam, cassandam & annihilandam; ut persuadere satagit fastuosus ille
Præsul-

Refutatio Complementi.

NI fallor, defecerant *Argumentatori* nostro, tūm res, tūm verba, igitur propter fugam vacui, putidissimo illo Donationis Constantini Magni figmento, libellum suum complere voluit. Donationem illam, quā Primatum Pontificis Romani, ejusq; dominium temporale tuemini, nunquam fuisse factam, invictissimis Argumentis probari potest; & ab Eruditis ita jam explosa est, ut pudeat vel in lucem proferre.

II. Quid? quòd in jure Canonici

nonico Pontificiis sacrosancto,
 Donatio illa, pro mera (ut Ti-
 tulus præfert) *Palea* habetur.
 Nec Eusebius diligentissimus
 vitæ Constantini Magni scri-
 ptor, ullam vel minimam ejus
 mentionem facit. Certè tam
 momentosam materiam, qui
 vel minutias circa Constanti-
 num persequitur, intactam
 non reliquisset; si quicquam re-
 alitatis illa Donatio habuisset.

III. Accedit & illud, quòd
 Constantinus Magnus, paulò
 ante mortem suam, totum Ori-
 entis & Occidentis Imperium,
 inter Filios suos diviserit; fal-
 sum est igitur, quòd totius Itali-
 æ, & occidentalium regionum

[ut

(ut in *Complemento* refertur) provincias, Sylvestro Papæ, e-
 jusq; Successoribus tradidisset,
 in remunerationem baptismi
 (ut fingitis) à Sylvestro suscepti,
 & lepræ ab eodem curatæ. Et
 quid hoc est, quàm figmentum
 figmento accumulare? Nam
 Constantinum non Romæ à
 Sylvestro, sed Nicomediæ ab
 Eusebio Episcopo Nicomedi-
 ensi; & quidem paulò ante o-
 bitum, fuisse baptizatum, te-
 stes sunt Eusebius in vita Con-
 stantini lib. 4. Cap. 61. Socrat.
 Hist. Eccles. lib. 1. cap. 26.

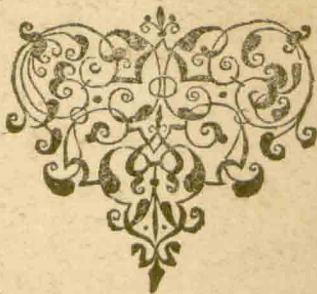
IV. Faceſſite igitur cum nū-
 gaci illa Donatione! Si viri e-
 ſtis, veritate & argumentis cer-
 tetis.

tetis. Argumentis? Sed ea nunc
sunt tempora, in quibus, *Pelli-*
tur è medio Sapientia, vi geritur
res. Sed vincet tandem ali-
quando veritas.

Vincat! Vivat!

F I N I S.

BCU-Cluj / Central University Library Cluj

h.

Johnes